

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi päästökauppalain ja energiavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi päästökauppalain ja energiavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta (HE 24/2025 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Talousvaliokunta (TaVM 7/2025 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

päästökauppalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan päästökauppalain (1270/2023) 2 §:n 10, 38 ja 39 kohta, 7 §:n 3 momentti, 21 §:n otsikko ja 1 momentti, 40 §:n 1 momentti, 48 §, 59 §:n 2 momentti, 64 §, 65 §:n 1 momentti, 73 §:n 1 momentti, 81 §:n 2 momentti, 83 §, 86 §:n 1 momentti, 92 §:n 3 momentti ja 97 §:n 1 momentin 4 kohta sekä

lisätään 2 §:ään uusi 40 ja 41 kohta, 5 §:ään uusi 6 momentti ja 26 §:ään uusi 2 ja 3 momentti seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

10) *huutokauppapaikalla* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY täydentämisestä vahvistamalla kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien huutokaupan ajoitusta, hallinnointia ja muita näkökohtia koskevat säännöt annetussa komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2023/2830, jäljempänä *huutokauppa-asetus*, 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua palvelun-

Eduskunnan vastaus EV 51/2025 vp

tarjoajaa, joka vastaa päästöoikeuksien huutokauppojen järjestämisestä ja muista sille mainitun asetuksen 27 artiklassa säädetyistä tehtävistä;

38) *komission todentamisasetuksella* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/87/EY tarkoitettua tietojen todentamisesta ja todentajien akkreditoinnista annettua komission täytäntöönpanoasetusta (EU) 2018/2067;

39) *komission ilmaisjaon mukautussäädöksellä* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY soveltamista koskevien sääntöjen vahvistamisesta siltä osin kuin on kyse tuotantotason muutoksista johtuvia päästöoikeuksien maksutta tapahtuvan jaon mukautuksia koskevista lisäjärjestelyistä annettua komission täytäntöönpanoasetusta (EU) 2019/1842;

40) *komission ilmastoneutraaliussuunnitelma-asetuksella* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY soveltamissäännöistä päästöoikeuksien maksutta tapahtuvaan jakoon tarvittavien ilmastoneutraaliussuunnitelmien sisällön ja muodon osalta annettua komission täytäntöönpanoasetusta (EU) 2023/2441;

41) *päästöselvityksellä* tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten sekä komission tarkkailuasetuksen, MRV-asetuksen tai komission CORSIA-MRV-asetuksen mukaista selvitystä toiminnanharjoittajan, laivayhtiön tai ilma-aluksen käyttäjän raportointikauden vuotuisista päästöistä sekä komission tarkkailuasetuksen 75 v artiklan ja liitteen X a mukaista raporttia.

5 §

Laitokset

Jos laitoksen toimintaa on muutettu siten, että laitoksella käytetään laitoksen tai polttoyksikön käynnistystä tai pysäytystä lukuun ottamatta yksinomaan biomassaa ja toiminnanharjoittaja on ilmoittanut Energiavirastolle laitoksen jatkavan tämän lain soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa, tätä lakia sovelletaan laitokseen toiminnanharjoittajan ilmoituksen mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2025.

7 §

Laitoksen kapasiteetin määrittäminen

Jos laitoksen kuuluminen tämän lain soveltamisalaan määräytyy liitteessä I mainitun polttoyksiköiden kokonaispolttoainetehon perusteella, polttoainetehot lasketaan yhteen kaikista kyseiseen laitokseen kuuluvista teknisistä yksiköistä, joissa polttoaineita poltetaan. Kokonaispolttoainetehoa laskettaessa ei oteta huomioon polttoyksiköitä, joiden polttoaineteho on pienempi kuin 3 megawattia.

Eduskunnan vastaus EV 51/2025 vp

21 §

Päästöjen tarkkailusuunnitelman hyväksyminen

Toiminnanharjoittajan on laadittava lain soveltamisalaan kuuluvalla laitoksella päästöjen tarkkailusuunnitelma ja haettava sille Energiaviraston hyväksyntä. Tarkkailusuunnitelma hyväksytään toistaiseksi tai erityisistä syistä määräajaksi.

26 §

Päästölupa

Jos laitos on tullut päästökaupan soveltamisalaan, koska se ei täytä 6 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädettyjä vaatimuksia, toiminnanharjoittajan tulee hakea tämän pykälän 1 momentin mukaista päästölupaa laitokselle.

Jos laitoksen päästölupa on peruutettu 40 §:n 2 momentin 4 kohdan perusteella, toiminnanharjoittajan tulee kuitenkin hakea tämän pykälän 1 momentin mukaista päästölupaa, jos jonkin peruuttamista seuraavan kalenterivuoden aikana laitoksen keskimääräiset kestävä biomassan poltosta aiheutuvat päästöt muodostavat 95 prosenttia laitoksen kokonaispäästöistä tai vähemmän. Päästölupaa tulee hakea viipymättä ja viimeistään kyseisen kalenterivuoden loppuun mennessä, jos syntyy epäily siitä, että edellä tarkoitettu 95 prosentin raja alittuu.

40 §

Laitoksen päästöluvan ja päästöjen tarkkailusuunnitelmapäätöksen peruuttaminen

Laitoksen katsotaan lopettaneen toimintansa ilmaisjakoasetuksessa säädetyissä tilanteissa. Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava laitoksen toiminnan lopettamisesta Energiavirastolle välittömästi toiminnan lopettamisen jälkeen. Kahden tai useamman laitoksen yhdistymisestä taikka laitoksen toimintaa koskevan ympäristöluvan raukeamisesta ympäristönsuojelulain 88 §:n perusteella tai peruuttamisesta ympäristönsuojelulain 93 §:n perusteella on myös ilmoitettava Energiavirastolle välittömästi, kun laitosten yhdistyminen on tapahtunut tai ympäristölupa on rauennut tai peruutettu.

48 §

Maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrän alentaminen jakokaudella 2026–2030

Vakiintuneelle laitokselle myönnettävien päästöoikeuksien määrää vähennetään 20 prosentilla, jos toiminnanharjoittaja, jota koskee energiatehokkuuslain (1429/2014) 6 §:ssä säädetty velvoite pakollisesta yrityksen energiakatselmuksesta tai joka on vapautunut siitä mainitun lain 7 §:ssä säädettyllä perusteella, ei ole toteuttanut energiakatselmuksen tai energianhallintajärjestel-

Eduskunnan vastaus EV 51/2025 vp

män suosituksia. Päästöoikeuksien määrää ei kuitenkaan vähennetä, jos toiminnanharjoittaja osoittaa ilmaisjakoasetuksen 22 a artiklassa säädettyjen edellytysten täyttyvän.

Vakiintuneelle laitokselle myönnettävien päästöoikeuksien määrää vähennetään 20 prosentilla, jos toiminnanharjoittaja, jota koskee päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 1 kohdan viidennessä alakohdassa säädetty velvoite tehdä mainitun direktiivin 10 b artiklan 4 kohdassa tarkoitettu ilmastoneutraaliussuunnitelma, ei toimita ilmastoneutraaliussuunnitelmaa Energiavirastolle ilmaisjakoasetuksessa säädettyssä ajassa. Päästöoikeuksien määrää vähennetään myös, jos ilmaisjakoasetuksen 22 b artiklassa, komission ilmastoneutraaliussuunnitelma-asetuksessa tai komission ilmaisjaon mukautussäädöksessä säädettyt muut edellytykset eivät täyty.

Edellä 1 ja 2 momentin perusteella tehtävä päästöoikeuksien määrän yhteenlaskettu vähennys on enintään 20 prosenttia.

Jos toiminnanharjoittaja osoittaa toteuttaneensa 1 momentissa tarkoitettuja suosituksia maksutta jaettavien päästöoikeuksien myöntämistä koskevan päätöksen antamisen jälkeen, päästöoikeuksien määrän vähennys poistetaan jakokauden jäljellä olevien kalenterivuosien ilmaisjaon osalta. Vähennyksen poistamisesta säädetään lisäksi ilmaisjakoasetuksessa ja komission ilmaisjaon mukautussäädöksessä.

Toiminnanharjoittajan on laadittava ja pantava täytäntöön 1 momentissa tarkoitettuja suosituksia koskeva menettely ja ylläpidettävä sitä ilmaisjakoasetuksessa säädetyllä tavalla.

59 §

Maksutta jaettavien päästöoikeuksien kirjaaminen

Jos laitos on lopettanut toimintansa, laitoksen tilille ei saa kirjata päästöoikeuksia toiminnan lopettamispäivän jälkeiselle kalenterivuoden osalle ja sen jälkeisille vuosille. Ehdoista, joiden täyttyessä laitoksen katsotaan lopettaneen toimintansa, ja päästöoikeuksien kirjaamisen lopettamisesta säädetään ilmaisjakoasetuksessa. Energiavirasto tekee päätöksen päästöoikeuksien kirjaamisen lopettamisesta.

64 §

Maksutta jaettavien lentoliikenteen päästöoikeuksien jakoperusteet

Ilma-alusten käyttäjille maksutta jaettavien päästöoikeuksien laskennallinen osuus lentoliikenteen päästöoikeuksien kokonaismäärästä on 85 prosenttia vuosina 2024 ja 2025, mistä määrästä huutokaupattavaksi siirretään 25 prosenttia vuonna 2024 ja 50 prosenttia vuonna 2025. Maksutta jaettavat päästöoikeudet on jaettava ilma-alusten käyttäjille suhteessa niiden osuuteen vuodelta 2023 raportoiduista ilmailutoiminnan todennetuista päästöistä. Kyseisessä laskennassa on otettava huomioon myös raportoidut ilmailutoiminnan todennetut päästöt niiden lentojen osalta, jotka kuuluvat päästökauppajärjestelmään vasta 1 päivästä tammikuuta 2024.

Vuodesta 2026 ilma-alusten käyttäjille jaetaan maksuttomia päästöoikeuksia ainoastaan 65 §:ssä tarkoitettujen kestävien lentopolttoaineiden käytön perusteella.

Eduskunnan vastaus EV 51/2025 vp

65 §

Kestävien lentopolttoaineiden käytöstä maksutta jaettavat päästöoikeudet

Kaupallinen ilma-aluksen käyttäjä voi hakea vuosittain maksutta jaettavia päästöoikeuksia edeltävän vuoden kestävien lentopolttoaineiden käytön perusteella niiden lentojen osalta, joilta päästöoikeudet on palautettava 1 päivän tammikuuta 2024 ja 31 päivän joulukuuta 2030 välisenä aikana lukuun ottamatta lentoja, joiden osalta kyseinen vaatimus katsotaan täytetyksi päästökauppadirektiivin 28 a artiklan 1 kohdan nojalla. Maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakoperusteisiin sovelletaan mainitun direktiivin 3 c artiklan 6 kohtaa. Maksutta jaettavat päästöoikeudet vähennetään huutokaupattavien päästöoikeuksien määrästä.

73 §

Päästöoikeuksien palautusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan, laivayhtiön ja ilma-aluksen käyttäjän on palautettava 69 §:ssä tarkoitettuun unionin rekisteriin vuosittain syyskuun loppuun mennessä edellisenä kalenterivuonna kustakin toiminnanharjoittajan laitoksesta aiheutuneita tai laivayhtiön tai ilma-aluksen käyttäjän aiheuttamia 7 luvun mukaisesti todennettuja päästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia.

81 §

Todentajan hyväksyminen

Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa akkreditoitu tai sertifioitu todentaja rinnastetaan 1 momentissa tarkoitettuun todentajaan, jos todentaja on yhteisö tai säätiö taikka tällaisen osa ja täyttää 79 §:ssä säädetyt edellytykset sekä akkreditoinnissa on noudatettu vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annetussa laissa säädettyä vastaavaa menettelyä, taikka luonnollisen henkilön on sertifioinut todentajaksi komission todentamisasetuksen 55 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu muu Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansallinen viranomainen.

83 §

Käytettävä todentaja

Toiminnanharjoittajan, ilma-aluksen käyttäjän ja laivayhtiön on käytettävä päästöselvitysten todennuttamiseen, perustietoselvitysten, uuden osallistujan tietoselvitysten, vuotuisten tuotantotasoraporttien, ilmastoneutraalisuusraporttien todennuttamiseen sekä CORSIA-järjestelmän ilmas- toyksiköiden mitätöinnin todennuttamiseen todentajaa, joka on hyväksytty tämän lain nojalla.

Eduskunnan vastaus EV 51/2025 vp

86 §

Todentamisraportti

Todentajan on laadittava todentamisraportti laitoksen ja ilma-aluksen käyttäjän päästöselvityksen, 39 §:ssä tarkoitetun selvityksen, perustietoselvityksen, uuden osallistujan tietoselvityksen, vuotuisen tuotantotasoraportin ja ilmastoneutraaliusraportin todennuksesta.

92 §

Päästöoikeuden ylitysmaksu

Ylitysmaksu on 100 euroa kultakin hiilidioksidiekvivalentitonnilta, jolta päästöoikeuksia ei ole palautettu. Vuonna 2013 alkaneesta päästökauppaudesta lukien ylitysmaksua korotetaan Euroopan kuluttajahintaindeksin muutoksen mukaisesti.

97 §

Päästökaupparikkomus

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

4) laiminlyö 55 §:ssä tarkoitetun raportin tai ilmoituksen toimittamisen päästöoikeusmäärän alentamista varten tai toimittaa vääriä tietoja,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *päästökaupparikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

Energiavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Energiavirastosta annetun lain (870/2013) 1 §:n 2 momentin 11 ja 12 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 634/2020, seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 51/2025 vp

1 §

Tehtävät

Energiavirasto hoitaa tehtävät, jotka sille on annettu:

11) päästökauppalaissa (1270/2023);

12) fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupasta annetussa laissa (1066/2024);

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 20 ____.

Helsingissä 16.5.2025

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri